

OPONENTSKÝ POSUDOK

habilitačnej práce ThLic. Krzysztofa Adama Trębského, PhD.

odbor habilitačného konania a inauguračného konania: Katolícka teológia.

V súčasnosti prebieha radikálna hodnotová zmena. Jej začiatok môžeme datovať do obdobia po francúzskej revolúcii, ale ak chceme byť časovo bližší, tak od 60. rokov minulého storočia. Táto zmena sa týka aj vnímania hodnoty života a nových odpovedí na tradičné náboženské a filozofické otázky: kto je človek; aký je zmysel jeho života a aký je jeho cieľ? S tým súvisí dejinná otázka: aký význam má utrpenie a ako ho vnímať a zvládnuť v dnešnej dobe? Ako riešiť situáciu nevyliciteľne chorých? V tomto kontexte vnímam aj význam práce Krzysztofa Adama Trębského: *Eutanázia ako výzva pre spoločnosť a Cirkev*.

Autor ju rozdelil na štyri kapitoly, v ktorých prezentuje fundamentálne témy súvisiace s eutanáziou. Zaujímavý je historický exkurz a rovnako aj výstižné informácie o legislatíve v mnohých štátoch a deontologické zdravotnícke kódexy. Jedna kapitola je venovaná Magistériu, ktoré reprezentujú učenia pápežov Pia XII., Pavla VI., Jána Pavla II., Benedikta XVI. a súčasného pápeža Františka. V učení pápežov vidno terminologický vývoj, ktorého poznanie je nevyhnutné na komunikáciu s dnešným prostredím. Rovnako aj definícia princípov správania vo vzťahu k pacientom v terminálnom štádiu chorôb a rozsah medicínskej pomoci. Ako autor píše, práca má ambíciu nielen širokospektrálne reflektovať problém eutanázie, ale pomôcť pozeráť na ňu „optikou viery“, predostrieť teoretickú perspektívu schopnú oponovať zástancom eutanázie a zároveň ponúknuť praktické alternatívy eutanázie. Nimi sú paliatívna starostlivosť a hospicová starostlivosť. Ich súčasťou by mal byť holistický prístup, v ktorom sa dbá aj na duchovné a kresťanské záležitosti. To je poslaním kresťanských pastoračných zamestnancov a dobrovoľníkov.

Čitateľ práce môže uvažovať nad termínom „výzva“, ktorý je v nadpise. Je zrejmé, že katolícke učenie o ochrane života od počatia až po prirodzenú smrť je stále menej akceptované v politických, kultúrnych a legislatívnych aktivitách. Je to dôsledok aj toho, čo spomína autor práce a čo pápež sv. Ján Pavol II. nazýva postojmi človeka, ktorý sa vníma ako Prometheus. Je presvedčený, že je pánom nad životom a smrťou a len on sám o nich rozhoduje. Pápež Benedikt XVI. dodáva, že diabol stále pracuje s informáciou: „budete ako Boh“. To je súčasťou sekulárneho humanizmu. Nedá sa tvrdiť, že by nebol schopný ponúknuť nejakú mieru útechy trpiacim ľuďom, ale nie je schopný chápať zmysel utrpenia. Aj preto spolupráca Cirkvi s ním je komplikovanejšia. Ostrejšou formuláciou možno konštatovať, že tento agresívny typ

sekularizmu nemá záujem viesť dialóg. Ak chce uzákoniť právo na smrť v hocktorej chvíli života, nie je možné s ním viesť partnerský dialóg. Pre neho je spolupráca s Cirkvou len dovtedy trpená, pokiaľ nebude mať svoje kapacity a efektívne formy riešenia. V niektorých vyspelých krajinách vidno, že je enormný tlak na katolícke inštitúcie, ktoré sa venujú starostlivosti o ľudí v terminálnom štádiu chorôb. Aj keď na Slovensku to ešte takto radikálne nemusíme pociťovať. Poslední pápeži si uvedomujú, že čo sa týka priaznivého alebo nepriaznivého postoja vonkajšieho prostredia voči životu, je dôležitá aj politická reprezentácia, ktorá sa zasadzuje buď za kultúru života alebo za kultúru smrti.

Ako to bolo v prípade dizertačnej práce, tak aj v tejto práci autor použil len taliansku literatúru. Svedčí to o jeho vynikajúcej znalosti tohto jazyka, ale zároveň to prácu ochudobňuje. Už aj na Slovensku máme teológov (Thurzo, Vivoda, Viglaš a iní), ktorí sa venujú tejto problematike. V Zozname použitej literatúry som našiel len jeden titul, ktorého rok vydania je 2019. Ostatné sú podstatne staršie (pri mnohých chýba rok vydania). Aktuálna odborná a vedecká literatúra zvyšuje bonitu práce.

Zároveň s termínom eutanázia sa často spomínajú hraničné situácie. Použijem tento termín aj na predloženú publikáciu. Vnímam ju ako hraničnú medzi učebnicou alebo odbornou publikáciou a vedeckou publikáciou. Oceňujem úsilie autora práce, ale skôr sa prikláňam k tomu, že mala byť špecifickejšia a vedeckejšia. Každá kapitola práce by mohla byť samostatnou vedeckou prácou, ktorá by ponúkla širšie biblické, teologické, antropologické alebo filozofické reflexie. Ak má habilitačná práca priniesť zásadné poznatky a teoretické východiská, ľahšie sa to zvládne pri špecifickejšom spracovaní témy. Vedel by som si to napríklad predstaviť pri téme o pastoračných pracovníkoch v hospicioch a o paliatívnej starostlivosti. V práci sú im venované len strany 129 – 137. Citovať Abrahana Maslowa, Viktora Frankla alebo Elisabeth Küblerovú-Rossovú je už zbytočné, lebo ich myšlienky sú prítomné v mnohých magisterských prácach na našich teologických fakultách. (Küblerová-Rossovú nám v roku 1980 spomínal na prednáškach prof. Jozef Vrablec). Ak Cirkvi záleží na vytváraní centier paliatívnej starostlivosti, tak si viem predstaviť prácu venovanú tejto požiadavke. Napríklad hospicová situácia na Slovensku a jej perspektívy. Špecifickejšia téma by lepšie splnila pranie autora ponúknuť teoretické perspektívy. Toto hodnotenie však nechce spochybňovať celkovú úroveň práce, ktorá potvrdzuje autorove kompetencie.

Záver :

Odporúčam, aby ThLic. Krzysztofovi Adamovi Trębskému, PhD., v zmysle § 76 *Zákona č.131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*, a v súlade s *Vyhláškou č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-*

*pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, po úspešnom vypracovaní habilitačnej práce a po úspešnom absolvovaní habilitačného konania v študijnom odbore habilitačného konania a inauguračného konania: Katolícka teológia, **bol** udelený vedecko-pedagogický titul „docent“ (v skratke „doc.“).*

V Nitre, dňa 20. 2. 2022

Prof. ThDr. Marian Šuráb, PhD.,
oponent